

Byablaskan

Nr 3 oktober 2010 • Sundoms informationstidning

NORRBOTTENSTEATERN evangeliet **Markus**

skådespelare
Roger Storm

Arrangörer: Sundoms Bydegårdsförening i samverkan med Sundoms sylvörening.

Plats: Sundoms Bydegård

Datum och tid:
12 november 2010 kl. 18.30

Förbokning biljetter:
Elvi Larsson, tel. 0920-745 13 eller
Niseric Larsson, tel. 0920-747 55

Kom ihåg!

12 nov Teaterkväll

31 dec Nyårsfest

Sundom

Byablaskan – även på Internet
www.sundom.se

Laget med bästa hejaklacken

Sundoms IF:s fotbollsgäng

Foto: KARIN MARKBERG

Innehåll

Redaktören har ordet.	
Läsarnas egna bilder.	2
Teaterkväll	3
Berättelsen om Sundoms Bygdegård.	4-5
Sundoms fotbollsgäng på frammasch.	6-7
Ett stenkast bort.	8-9
Dialektrutan, Solrostävlingen	10
Föreningsinformation	11
Anslaget	12

Redaktören har ordet

Hösten är här och sommaraktiviteterna övergår till vinteraktiviteter. Sundoms IF:s killar och tjejer har gjort avslut på årets fotbollssäsong. *Sid. 6-7.*

Norrbottensteatern kommer till Sundom och spelar Markusevangeliet och vad kan inte passa bättre än att inta vintern med lite kultur. Passa på att boka biljett redan nu. *Sid. 3.*

I Dialektrutan kan du se på vilket annat sätt man kan tolka ordet "kultur". *Sid 10.*

Som avslutning på det fantastiska Sundomsåret 2010 bjuder Sundoms IF på nyårsfest i Bygdegården. *Sid.11.*

KRISTINA SANDMAN
byablaskan@sundom.se

Klurig rutan

Svar till "Läskedrycken" i nr 2 2010

Korken kostar ensam 0:05 kr och flaskan kostar ensam 1:05 kr. Alltså tillsammans kostar de 1:10 kr.

Bron över Lakabäcken "Skenänget", september 2010, Foto: Lena Sundvall

Favorit i repris men nu med omvänd dragare av "pärbokan", Foto: Lena Sundvall (granne)

Teaterkväll

Miss inte årets stora teaterhändelse i Sundom fredag den 12 november.

Skådespelaren **Roger Storm** inbjuder till en fascinerande berättarföreställning, Markusevangeliet, i regi av Ulf Fredriksson.

Föreställningen börjar kl. 18.30 och är ca 2 tim 30 min med paus. Försäljning av kaffe, thé – med bröd, ett glas vin eller cider samt lätt tilltugg. Teaterbiljetten kostar 100 kr och du kan förboka biljetter hos Nilseric Larsson – tel 747 55 eller Elvi Larsson – tel 745 13.

Välkommen!

(Förbokade biljetter avhämtas senast 11 november hos Nilseric Larsson, Backarvägen 3, Sundom)

NORRBOTTENSTEATERN

evangeliet Markus

**skådespelare
Roger Storm**

Arrangörer: Sundoms Bygdegårdsförening i samverkan med Sundoms syförening.

Plats: Sundoms Bygdegård

Datum och tid:
12 november 2010 kl. 18.30

Förbokning biljetter:
Elvi Larsson, tel. 0920-745 13 eller
Nilseric Larsson, tel. 0920-747 55

Roger Storm har tidigare gett föreställningen på turné runt om i Sverige. Det blev 120 föreställningar inför en publik om ca 25 000 personer. Recensionerna är lysande....

Svenska Dagbladet "Han gör texten till människor... med små subtila gester och röstvariationer. Han dramatiserar istället för att predika, och texten börjar att leva, andas".

Ljusnan "Jag slogs i pausen av att det inte tog många minuter förrän berättelsen fångade mig. Det var en häpnadsväckande kväll... man lämnar föreställningen med en känsla att ha drabbats av visdom".

Nerikes Allehanda "Det är en lugn och säker storm som **drar** Markusevangeliet rakt igenom som den **actionrulle** den faktiskt också är... Man måste beundra Storm för hans förmåga att göra allt detta levande utan att skruva upp spelet. Det är med återhållen intensitet som han fångar publiken från första stund till sista".

Berättelsen om Sundoms Bygdegård – del 2

Hur planeringsarbetet fortskred och hur det mer handgripliga arbetet påbörjades.

Text: LARS BRÄNNSTRÖM

Bildandet av föreningen ”Sundoms Bad- och Bygdegårdsförening”

Projektet behövde en förening med en vald styrelse för att leda arbetet och fatta de viktiga praktiska och ekonomiska beslut som krävdes. Därför bildades formellt, vid styrelsemötet den 17 april 1945 föreningen **Sundoms Bad- och Bygdegårdsförening** **upa**, med följande styrelse: Ordförande Folke Kreuger, Sekreterare Georg Eriksson, Kassör Ruben Larsson, Vice ordf. John Johansson, Bitr. sekr. Hilding Wiklund, Ledamöter Ludvig Lifbom och Alfred Johansson. Vid nästa styrelsemöte fem dagar senare konstituerades styrelsen i enlighet med beslut den 17 april. Därefter avsändes ansökningshandlingar för föreningens registrering hos Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Den första styrelsens första viktiga beslut

I början av 1946 fick man ritningar, byggnadsbeskrivning och kostnadsberäkningar från ingenjör Olsson. Styrelsen beslutade därför vid möte i mars 1946 att sända erforderliga handlingar till Bygdegårdarnas Riksförbund för granskning och för vidare befordran till ”Konungen” för anhållan om stads-

bidrag och lån. Man ansökte även om bidrag hos Nederluleå Kommun, Skolstyrelsen, Pensionärsnämnden och Egnahemsnämnden.

I februari 1947 erhöles besked att ”Konungen” beviljat bidrag och lån med 81.000 SEK, vilket utgjorde 75% av de bidragsberättigade kostnaderna. Beviljade medel fick lyftas först när bygget var färdigt och slutbesiktigt.

Det tunga mödosamma arbetet

Förberedelserna påbörjades egentligen redan i mars 1945 med avverkning och framkörning av timmer till sågen vid Kvarnbron. Uppsägning av virket pågick under april månad 1945, året när andra världskriget upphörde. Människors framtidstro återvände även här i Sundom och under hösten sattes arbetet igång med full fart.

I oktober, när höstarbetet på gårdarna var avslutat, påbörjades utgrävningen av källargrunden till Bygdegården. Det brukar ju vara vanligt att någon berömd potentat tar första spadtaget vid starten av ett större bygge, men här i Sundom brukar vi ta saken i egna händer. Därför var det, enligt uppgift, två av de yngsta i arbetslaget som tog de första spadtagen, nämligen Nils Palmgren och Bertil

Pettersson. Arbetet utfördes naturligtvis manuellt med spett, hacka och spade av många män från byn. Grävning av diken för vatten och avlopp, påbörjades även denna höst. Timmerhuggning, sågning och grävning fortsatte även 1946. Under sommaren och hösten 1946 utfördes formsättning och gjutning av källarplanet. I tidigare omnämnd "Arbetsbok för medlemmar..." kan läsas om vilka som utförde specifika arbeten. Sammanlagt var det 102 manspersoner som var engagerade i olika arbetsuppgifter.

Arbeten som kan indelas i följande huvudgrupper: avverkning av timmer 43 man, körning av timmer och virke 46 man, arbete vid sågen 37 man, grundgrävning 43 man, gjutningsarbete 15 man, murnning 5 man, byggnadssnickrier 20 man, finsnickrier 2 man.

Många av männen var engagerade i ett flertal olika arbetsuppgifter under byggnadsskedet. Nämnas kan t.ex. Linus Kreuger, som arbetade med timmeravverkning, arbete vid sågen, grundgrävning, formsättning och gjutningsarbete. Likaså Folke Kreuger, som förutom att han tidigt var delaktig i planeringen och starten av projektet, arbetade med samordning och arbetsledning, bokförde alla utförda arbeten, arbetade själv med timmeravverkning i skogen, arbetade vid sågen, gjutning, traktor- körning, byggnadssnickeri och målning. I arbetsboken står angivet att arbetet värderades till 1:50 SEK per timme. Det var dock ingen som fick någon kontant ersättning för utfört arbete. Den penningssumma som var och en hade arbetat in, omvandlades till andelar i bygdegården. Det fanns

nämligen inga pengar att betala ut. De som av någon anledning inte kunde bidra med sin arbetskraft kunde, om de så ville erhålla andelar genom att betala kontant eller leverera något som var användbart i sammanhanget.

Den högtidliga invigningen

Bydegården blev till slut färdig och en formell invigning skulle hållas. Enligt styrelseprotokoll från den 17 april 1949 planerades att hålla invigning lördagen den 14 maj 1949. Vid invigningstillfället planerades att Nederluleå kommuns representant i bygdegårdens styrelse, Albin Burman, från Börjelslandet, skulle närvara. Det finns dock ej i skrift eller protokoll dokumenterat hur denna invigning förlöpte eller vilka som deltog. Det har inte heller varit möjligt att få fram några närmare fakta från de minnesrika personer som vi intervjuat i frågan.

Konstnärlig utsmyckning

Som alla besökare i vår bygdegård har sett, finns det framme vid fondväggen, två ganska unika väggmålningar, föreställande Luleå Domkyrka och Nederluleå Sockenkyrka i Gammelstad. Målningarna utfördes 1949 av en konstnär vid namn Fritiof Eriksson, som för övrigt är morfar till den kända konstnärinnan Anna Toresdotter.

Vi stannar här för den här gången och fortsätter med berättelsen i nästa nummer av Byablaskan. Då ska jag berätta om alla aktiviteter som under årens lopp bedrivits i Bydegården.

Sundoms fotbollsgäng på frammarsch!

Text: KARIN MARKABERG • **Foto:** KARIN MARKABERG OCH KARI KANGAS

Sundoms IF har haft ett aktivt lag som spelat 5-manna seriespel i år. Gänget som tränat två gånger per vecka från maj till slutet på september, utan sommaruppehåll, har haft deltagare födda mellan -00 till -05 med på träningarna, såväl killar som tjejer. Som vanligt kommer spelarna från alla byarna runt Persöfjärden. Laget har varit med i 5-mannaserien för pojkar -02, så på matcherna har bara tjejerna och killarna födda -02 och -03 fått vara med.

Första vårmatchen på bortaplan i Alvik blev en chockstart efter endast en träning. Ovana med både varandra, reglerna och bollen så blev det tvåsiffrig förlust, men allteftersom träningsfliten gjort sitt, så kom också resultaten. Laget tog inget sommaruppehåll utan tränade idogt två gånger i veckan hela sommaren. Så när vi återigen mötte Alvik i sista matchen för säsongen på hemmaplan så blev det en vinst med 2-1 och en oturlig förlust med endast 2-0. Även andra

lag, som Lira, som vi förlorade stort mot på våren, tog vi revansch på i returmötena på hösten. Från deras tränarkader hördes efter matchen: ”Vad har ni gjort med laget? - de har ju blivit jätteduktiga”.

Kort kan man säga att allt slit på onsdags- och söndagsträningarna verkligen gett resultat. Det har sprungits, skjutits, passats, dribblats och kämpats till sista droppen. För det mesta har vi varit 14-16 barn på träningarna. Vi tränare har stundtals förundrats över hur snabbt de lär sig och utvecklas. I laget gäller verkligen att alla får vara med och alla får spela lika mycket, bli alla som vill fått vara målvakt på matcherna. Som tränare har vi jobbat mycket med att visa respekt och lyssna, både på tränarna och varandra samt att peppa och stötta sina lagkompisar. Det tillsammans med glädje och kämpaglöd (för det är inte farligt att ta i så man blir trött) har gjort att alla i laget gjort stora framsteg.

Framtiden innebär förhoppningsvis

fortsatt seriespel för -02:orna. För de yngre hoppas vi att denna säsong inspirerat fler föräldrar/vuxna att ta sig tid att hjälpa våra barn till en aktiv och rolig fritid ”hemma i byn”. Den prestigefyllda föräldramatchen i samband med avslutningen 3 oktober åkte föräldrarna på stryk med 5-3 i båda matcherna.

Vi tränare som haft den stora glädjen att följa dessa härliga fotbollstalangers utveckling skulle önska att fler föräldrar tog chansen att åka med på en sådan resa. Tro oss – det finns inget häftigare!!!

Sist men inte minst, en eloge till alla hejramsor som laget stöttat varandra med och allt hejande från en stor hemmapublik på hemmamatcherna. Matcherna om bästa hejaklacken har vi vunnit varje gång!

Tränarna , Anders, Petra och Karin

*Tränarna Karin, Petra och Anders.
Sundomslaget mot föräldrarna: Fabian, Rasmus, William, Yoran, Isak, Emil, Alfons, Aaron, Lisa, Samuel, Alfred, Matteus, Ian, Emil, Philip, Harry och Albin.*

Vid säsongsavslutningen då den prestigefyllda barn-mot-föräldrar-matchen skulle avgöras blev resultatet följande:

Sundomslaget-Föräldralaget 5-3
i båda matcherna.

På bilden syns från vänster: Emil Östling, Emil Wallman, tränaren Anders Vesterberg, William Isacsson, Fabian Markaberg, Isak Sandman, Alfred Markaberg, Lisa Burman och längst fram Samuel Isacsson

Ett stenkast bort...

– Typiskt norrlänningar, ett stenkast är flera mil.

Text och foto: Skåningarna MARIE OCH KENNETH FRIDOLIN

Mot Sundom

Efter 1632 km ser vi för första gången i våra liv Sundom och Sundomsfjärden på väg mot Laduviken och Tiina Granbergs 50 års firande. Vi hade hört många berättelser om denna fina plats nära havet i de kända vattnen mellan Sverige och Finland.

Vi hade under två dagar tillbragt 18 timmar i bilen med övernattnig i Stockholm och transporterat oss diagonalt över nästan hela Sverige från Lomma (1,5 mil norr Malmö) till Sundom, denna plats några mil norr om Luleå. På vår resa har vi förutom E4:ans enförmiga asfalt sett många underbara platser och än en gång blivit påmind om hur underbart vårt landskap Sverige är!

Laduviken

När vi kommer ett par mil norr om Luleå är vi helt säkra på att vi kört fel

och missat avfarten mot Sundom. Vi stannar vid en Statoil-bensinstation. Vi ringer Anders, Tiinas man, och får förklarat att vi är helt rätt. ”Kör ett stenkast till och ni ser skylten mot Sundom på höger sida“. Vi tittar och nickar mot varandra och säger med en mun: ”typiskt norrlänningar, ett stenkast är flera mil”. Väl inne på den krokiga vägen mot Sundom är vi fortfarande lite osäkra på om vi någonsin kommer fram. Plötsligt dyker byn upp! En fantastisk ort med vackra byggnader, många med typiskt norrländsk arkitektur, och vackert placerad intill Lakaviken och Sundomsfjärden. Vi tittar mot varandra på nytt och utbrister ett skånskt ”oboy vad fint”.

Vi hittar snart den gul/röda vägvisaren med texten ”Laduviken” och svänger ned på Granbergs tomt samtidigt som vi närmast skriker ett ”oboy”. Vi hade under vår resa sett

"En fantastisk ort med vackra byggnader."

många fina platser (Höga kusten, Indalsälven, Umeå etc) men denna vy tog priset!. Vi hälsar på alla närvarande och kramar om Tiina och Anders med deras tre söner. Vi får förklarat för oss att vårt logi ligger ”ett stenkast” ifrån deras tomt hos Rolf och Gunilla. ”Stenkastet” denna gång var mer normalt, det är gångavstånd. Att få träffa Rolf och Gunilla var som att få riktiga vänner vid första ögonkastet, vilka underbara människor!

Vi kan berätta att vi ofta är ute och reser inom våra respektive arbeten vilket innebär att vi får övernatta och därmed besöka många hotell och pensionat. Det har varit allt ifrån lyxhotell till enklare pensionat. Login som ebjöds i Laduviken låg, vad vi i Skåne kallar ”stenkast” när man slänger ”smörgås” på vattnet (Stenen skall studsas på ytan) ifrån havet. Sjöboden, som visade sig vara ett stall ifrån 1700-talet, var knuttimrad och med så grovhuggna stockar att man såg varje yxhugg. En titt ut genom fönstret visade en fan-tastisk utsikt över hav,

kobbar och skår med Fin-

ska fastlandet i hori-

sonten. Det fanns en

enkel men smakfull

inredning och tänk

när man skulle so-

va och fick huv-

udet på huvud-

kudden kunde vi

höra vågskvalpet

utanför. Denna

logi på Sundoms-

vägen 824 utan-

för Luleå är vår

för alltid ”top off

the line” avseende boende. Tack Rolf och Gunilla!

Tiina 50 år

Nu över till 50-årsfirande som bestod av en start med fyra olika så kallade ”Work-shopar” där vi valde att utbilda oss inom komikens värld. Åsa Persson som är en känd komiker ifrån Piteå gav oss grunderna i ”Stå-upp” komikers vardag. Oboy, vad vi skrattade och hade roligt. Visst skulle komik vara ett av grundämnena i skolan tillsammans med matematik, svenska, historia och geografi. Förmodligen hade världen sett annorlunda ut om vi från alla hade mötts av ett leende.

Festen fortsatte med mycket god mat och massor av sång, dans och musik. Vi hoppas att ni alla i Sundom känner till vilka begåvningar som finns i trakten? Vad sägs om dansbandet ”granbergz” eller pojkbandet ”the brothers of granberg”. För oss som var på plats och njöt hade det underbart medan några utanför festen säkert hade svårt att somna eftersom musiken inte tystnade förrän kl. 03.00.

Tack familjen Granberg!

Hemåt

Vi sitter i skrivande stund på väg hem i bilen på E4-an mellan Uppsala och Stockholm „ett stenkast“ ifrån Lomma i Skåne och drömmer tillbaka på våra fantastiska dagar i er vackra by Sundom. Ta väl hand om er natur och fortsätt med att vara så underbara mot era gäster. Stora kramar till er alla ifrån skåningarna Marie och Kenneth.

”Livet är i det närmaste ett paradisi.”

Anders och
Tiina Granberg

Dialektrutan

Text: INGVAR NILSSON

KULTUR

Tvenne karlar, som bodde grannar, träffades ofta och samtalade i dagsaktuella frågor. En dag framställde den ene frågan: ”Vet Du vad kultur är? Man läser ju om det i alla tidningar och det pratas mycket om det i TV”.

”Kultur”, sa den andre, ”det är att ta av sej mössan när man kommer in och tacka när man fått någonting”.

KULTIVERAD

En man i byn var känd för att inte tacka. Så blev han bjuden på kaffe. Den som serverade fyllde koppen till brädden, men mannen sade ingenting. Serveringen fortsatte och fatet blev fullt. När kaffet började flyta ut över bordet drog han sej sakta tillbaka och sade: ”Bara det inte kommer på byxorna!”

Är det någon läsare som behöver bli mer kultiverad?

KULTUR

Tvo kara, so båadd ati vorändär, treffädäs uti ätt o resonerä om he so hetä. Äin dä frågä äin a dom: ”Väit do bo kultur jer för nä? Män les jo om ä uti tiddningen o dom pråta mitji om ä ini TV”.

”Kultur”, sä den äänn, ”he jer att tä a sä mössa när män kåm in o taakk ner män hä foojj näntöng”.

KULTIVERÄ

In kar ini böjñ tjet män at – hän ttackä älldri. Hän värt budi upa kaffä. Hän so särverä slåo koppän full, män karn sä änt nä. Serveringa fåortsett o fätä värt fullt. När kaffä bört a fleot kröngo båorlä dråo karln sä dillbåka o sää: ”Bara nä änt kåm upa böksän!”

Jerä nägän so les hekkän so behöv blöj mäir kultiverä?

Solrostävlingen

Prestigefylld tävling vanns av 6-åring. Den årliga solrosodlartävlingen Sundom-Sävast vanns i år av 6-åriga Linnea Nordin, Sävast. Vid en högtidlig prisceremoni belönades hon med både diplom och armbandsur. Linnea berättar att hon har skött om sin solros alldeles själv. Det enda undantaget har varit under semestern då hon har haft hjälp med vattningen av grannen Ljubov. ”Jag är stolt och glad att jag slog även de vuxna säger Linnea och klockan kommer väl till pass då jag just börjat skolan”. Jag återkommer nästa år med nya friska krafter.

Text och foto: KENNETH JOHANSSON

Som en avslutning på Sundoms IF:s jubileumsår kommer föreningen att anordna en nyårsfest i Bygdegården.

Det blir pub, tacobuffé och fyrverkerier. Allt startar kl 20.00.

Intresseanmälan till Peter Olofsson tel. 745 30, senast den 20 december.

Håll utkik efter mer information på byns anslagstavlor och på Sundoms hemsida.

Nyårsfest i Bygdegården

Skidspåren

Inför den kommande skidsäsongen vill Sundoms IF påminna alla hundägare om att inte ha sina hundar lösa i närheten av skidspåren. Per Nilsson gör ett stort jobb i att dra spår åt oss alla och spåren hålls fina och behöver inte dras om så ofta om det bara är skidåkare som använder spåren. Vi hoppas på en snörik vinter och önskar god skidtur till alla skidåkare!

Styrelsen för Furufjärdens Skoterförening 2010

Fredrik Östling, ordförande, 070-332 23 64. Kenneth Johansson, sekreterare, 0921-34 26 30. Mats Frölander, kassör, 0920-747 77.

Ledansvariga: Urban Lindgren, Sundom, Bo Andersson, Persön Sven Larsson, Örarna, Mikael Jonsson, Brändön

Anslaget

Säljes

Soffgrupp 3+1+1+TV-fotölj med pall 10 000:-
Motionscykel 500:- Kari tfn. 0920-747 05

Nyfödda

Vårt barnbarn

Camilla Nilsson och Johan Boberg blev föräldrar till **Hjalmar** den 1 augusti. Han vägde 2970 gram och var 48 cm lång.

Mormor Birgitta & morfar Börje

Tisdag den 3:e augusti föddes vår dotter **Julia**. 3540 g och 50 cm lång. Stolta storebröder är John, William och Ted.

Minna Herlin & Fredrik Nilsson

Sven **Sixten** Emanuel Nordmark. Född 2010-08-10 kl. 23.08. Vikt och längd: 3650 g och 52 cm. Storasyster: Saga

Kate & Axel Nordmark

Nästa nummer av

Byablaskan

kommer ut februari 2011

Manusstopp 27/1-11

• Utgivare

Sundoms Byautvecklingsgrupp
Ordf. Gunilla Ståhl, tel. 746 90

• Ansvarig utgivare

Prenumerationsansvarig

Lars Brännström, tel. 745 93
74593@sundom.se

(Vill du prenumerera, byta adress eller avsluta prenumeration, ring eller sänd e-post till Lars)

• Redaktör

Textredigering/Layout

Kristina Sandman, tel. 745 55

• Tryck

Luleå Kommun, Reproavd.

• Prenumeration

50:-/år
(Gratis för bofasta i Sundom.)

• Annonsering

Helsida 800 kr
Halvsida 400 kr
Kvartssida 200 kr
(Gratis för föreningar och privatpersoner i Sundom.)

• E-post

byablaskan@sundom.se

**Bokning av
Sundoms Bygdgård**

**Nilseric Larsson
0920-747 55**